

Т. Пепа
Л. Чернюк

Т. Pepa
L. Chernyuk

ПОТЕНЦІАЛ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЯК БАЗИС ЕФЕКТИВНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ В КОНТУРІ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ

MODERNIZATION POTENTIAL AS THE BASIS FOR EFFECTIVE SOCIAL-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE COUNTRY IN THE CONTEXT OF REPRODUCTIVE PROCESSES

В статті досліджено процеси модернізації суспільного розвитку, розкрито сутність, роль і значення інвестиційно-модернізаційної діяльності, визначено структуру, зміст та особливості модернізаційного потенціалу країни та її регіонів. Окреслено організаційно-економічну палітру потенціалу модернізації та його основних цільових функціоналів, принципи його становлення та функціонування. На основі аналізу трансформаційно-модернізаційного маневру визначено в просторових координатах рівень модернізаційної активності регіонів країни, виокремлено основні їх групи та обгрунтовано варіантність сценаріїв перспективних напрямів їх розвитку.

На основі аналізу параметричних індикаторів, які характеризують специфіку модернізаційних процесів, та аналізу поточної ситуації в цій сфері сформульовано шляхи подальшого зміцнення, нагромадження та ефективного використання потенціалу модернізації нашої економіки стратегічного характеру.

Ключові слова: модернізаційний потенціал, цільові функціонали, трансформаційно-модернізаційні процеси, науково-технічна діяльність, інновації, генерування знань, концепція, стратегія, ефективність, перспективи.

Постановка проблеми. В процесі розвитку світової економіки XXI століття серед основних її проблем особлива увага і зростаюча роль належить науково-технічному прогресу, як основі забезпечення конкурентоспроможності національних економік, який набуває стратегічного значення. Науково-технічні та інноваційні дослідження стають основою економічних реформ, удосконалення організаційних структур управління і тісно пов'язані з пошуком шляхів підвищення ефективності інвестування у цих сферах. Зростає доцільність запровадження нових стимулів для підвищення результативності витрат на науково-технічну діяльність, формування більш дієвої системи генерування знань, їх розповсюдження та продуктивного впровадження в практичну діяльність на модернізаційній основі. Створення сприятливих умов для розвитку та підвищення ефективності наукової й інноваційної діяльності є пріоритетним завданням державних політик більшості розвинених країн світу. Все це в повній мірі відноситься і до нашої країни, економічний розвиток якої із-за неефективності реформ, дестабілізації суспільних відносин, втрати значної частини сукупного потенціалу, обумовлених складними процесами в економіці, падінням життєвого рівня населення, не відповідає вимогам сьогодення і не забезпечує потреб населення, що й вимагає розробки і впровадження комплексу заходів по його активізації на основі корінної модернізації більшості виробничих процесів в основних сферах діяльності.

Вивченість проблеми. Проблемам сучасного інвестиційно-інноваційного та модернізаційного розвитку соціально-економічних систем присвячені численні наукові роботи. Широко обговорюються ці питання в науковому світі, зокрема в працях А. Амоші, Б. Букринського, М. Бутка, В. Бондаренка, А. Гальчинського, П. Гайдуцького, В. Гейця, З. Герасимчук, Б. Данилишина, М. Долішнього, В. Захарченка, Н. Іванової, О. Коломицевої, Л. Ладонько, А. Мазура, Б. Малицького, Л. Петкової, В. Семиноженка, П. Саблука, С. Шкарлета, В. Удовиченка та ін. Наукова база в площині інвестиційно-інноваційної діяльності, теоретичні та практичні розробки є вагомими в плані висвітлення різнобічних проблем організаційного та управлінського характеру. Однак, аналізуючи наявні надбання, варто зауважити про недостатньо системне розкриття окремих питань в модернізаційному вимірі, насамперед щодо науково-методологічного забезпечення розвитку й використання інноваційного та модернізаційного потенціалів, освоєння наукового і творчого потенціалу, розробки напрямів нарощування та зміцнення потенціалу модернізації, визначення стратегії розвитку інноваційно-модернізаційних процесів.

Метою дослідження є обґрунтування та розробка концепції щодо формування, зміцнення й наращування та раціонального використання модернізаційного потенціалу, як стратегічного ресурсу трансформації економіки, та створення фундаменту задля стійкого економічного зростання на оновленій основі в контексті забезпечення сталого соціально-економічного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Геополітичний потенціал України та її регіонів здатний забезпечити їй належне місце у світовому господарстві за умови його модернізації, як основи стабільності і економічного зростання, надати імпульс формуванню модернізаційної економіки. Під процесом модернізації розуміють оновлення та осучаснення економіки, досягнення високого рівня розвитку сукупного потенціалу на основі науково-технічного прогресу. Модернізаційна діяльність пов'язана, насамперед, з докорінним перетворенням, перебудовою на принципово нових засадах прогресивного характеру структури, змісту, організації та управління в основних сферах діяльності згідно вимог сучасності.

Модернізація економіки, як важлива складова модернізації суспільства, стала об'єктом уваги і відображалася в ряді програмних стратегічних документів, в яких наголошувалось на необхідності широкомасштабної модернізації національної економіки, зміни вектору трансформаційного поступу, системного оновлення економічної діяльності з орієнтацією її розвитку в напрямі розширення високотехнологічного виробництва та його соціальної спрямованості [2].

На значення і роль модернізації вказував ще англійський історик Арнольд Тойнбі, який відмічав, що суспільство, зорієнтоване на традиції, приречене на загибель, зорієнтоване на сьогоднішній день, приречене на стагнацію, і тільки суспільство, націлене на нове, здатне до розвитку.

Модернізація за словником є процесом часткового оновлення, одним з напрямів посилення інтенсивного розвитку та зростання ефективності. Поширеним є погляд, що модернізація є варіантом розвитку, удосконалення, нагромадження позитивних якісних змін і пов'язана із зростанням кількісних параметрів економічних, соціальних та демографічних змін, таким чином охоплюючи усі сторони суспільного життя [3]. Як процес, модернізація є рушієм соціально-економічного розвитку, забезпечуючи його стабільність і ефективність.

В Україні, яка знаходиться на перехідному етапі розвитку, модернізаційні процеси її економіки сьогодні нерозривно пов'язані як з ринковими трансформаціями, так і з тими поточними змінами, які відбуваються в світовій економіці. Впровадження науково-технічного варіанту трансформації технологічної структури господарського комплексу дозволить знизити структурно-динамічні і функціонально-просторові диспропорції і підвищити технічний рівень виробництва. На сьогодні надзвичайно актуалізуються трансформаційно-модернізаційні процеси, як процеси зміни кількісних параметрів будь-якої системи, і переходу їх в нову якість, що відбувається на різних етапах життєвого циклу господарських систем. Трансформація в перехідний період відзначається певною специфікою, що проявляється в її неоднозначності, тотальності та активності.

Трансформація, як процес перетворення, видозміни явищ, ситуації супроводжується відмиранням одних елементів, рис, властивостей і появою нових. Це дія чи процес змін не лише форми чи виду, а й вигляду, природи та характеру суспільного виробництва або його окремих структур. Концепцію трансформації можна порівняти з оцінкою нинішнього стану як переходу від тоталітарної системи до ринкової економіки. Ключовим аспектом трансформації виступає модернізація, що приносить будь-які прогресивні зміни.

Однак, стан модернізаційної діяльності в Україні важко вважати задовільним. Незважаючи на наявність значного науково-технічного та кадрово-інтелектуального потенціалів, створення прогресивних технологій й нової продукції, країна з року в рік не підвищує модернізаційну активність, втрачає свої позиції на ринках високотехнологічних товарів і послуг. Процес створення економіки, заснованої на знаннях, рушійною силою котрої є інноваційна модернізація, був загальмований через неефективність економічних реформ та недостатню активність і непослідовність дій влади, а також через повільне втілення в життя системи важливих заходів [4].

Подальший соціально-економічний розвиток країни, можливості і конкретні шляхи переходу національної економіки до інноваційної моделі розвитку залежать від наявного у країні модернізаційного потенціалу, зокрема: обсягів фінансування наукової і науково-технічної діяльності; рівня модернізаційної активності промислових підприємств та динаміки виробництва оновленої продукції; наявності платоспроможного попиту на модернізаційну продукцію. В рейтингах оцінки інноваційного потенціалу, технологічної та інноваційної конкурентоспроможності (Глобальний індекс конкурентоспроможності, Глобальний інноваційний індекс, Європейський інноваційний індекс) Україна за-

ймає досить помітне місце. Так, згідно з даними, наведеними у звіті Світового економічного форуму про глобальну конкурентоспроможність за 2015-2016 рр. Україна посідає 79 місце серед 140 досліджуваних країн, займаючи високі позиції за показниками ємкості ринку (45 місце), вищої, середньої та професійної освіти – 34 місце, охорони здоров'я, початкової освіти – 45 місце. В той же час, погіршилася позиція країни за такими критеріями як макроекономічне середовище; розвиток фінансового ринку, інфраструктура та технологічна готовність [5].

Щодо Глобального інноваційного індексу, який в 2015 році охоплював 141 країну й використовував 79 показників по цілому спектру параметрів інноваційних процесів, то Україна посідала 64 місце, покращивши свої позиції за такими показниками як: інституції, людський капітал, бізнес-досвід, ринкові показники, творчість. Ринкові показники України оцінені в 43,9 балів, що вивело її у 2015 році за цим показником на 89 місце [6].

Ключовою проблемою посилення позицій країни в світі є її прискорений соціально-економічний розвиток на модернізаційній основі, нагромадження та зміцнення модернізаційного потенціалу. Базуючись на наявних розробках щодо сутності та визначення модернізаційного потенціалу та враховуючи уточнення та доповнення, можна надати таке його трактування. Модернізаційний потенціал – це сукупність наявних і потенційних ресурсів та резервів оновлення та осучаснення виробництва шляхом удосконалення та подальшого розвитку наукомістких технологій для створення нових продуктів і послуг, а також організаційний механізм їх реалізації. Це та частина інвестиційного простору, що включає цільові функціонали декількох площин, як сукупності науково-технічних, виробничо-соціальних, кадрово-інтелектуальних, фінансово-економічних та культурно-освітніх можливостей, необхідних для забезпечення трансформаційно-модернізаційного розвитку країни та її регіонів (рис. 1).

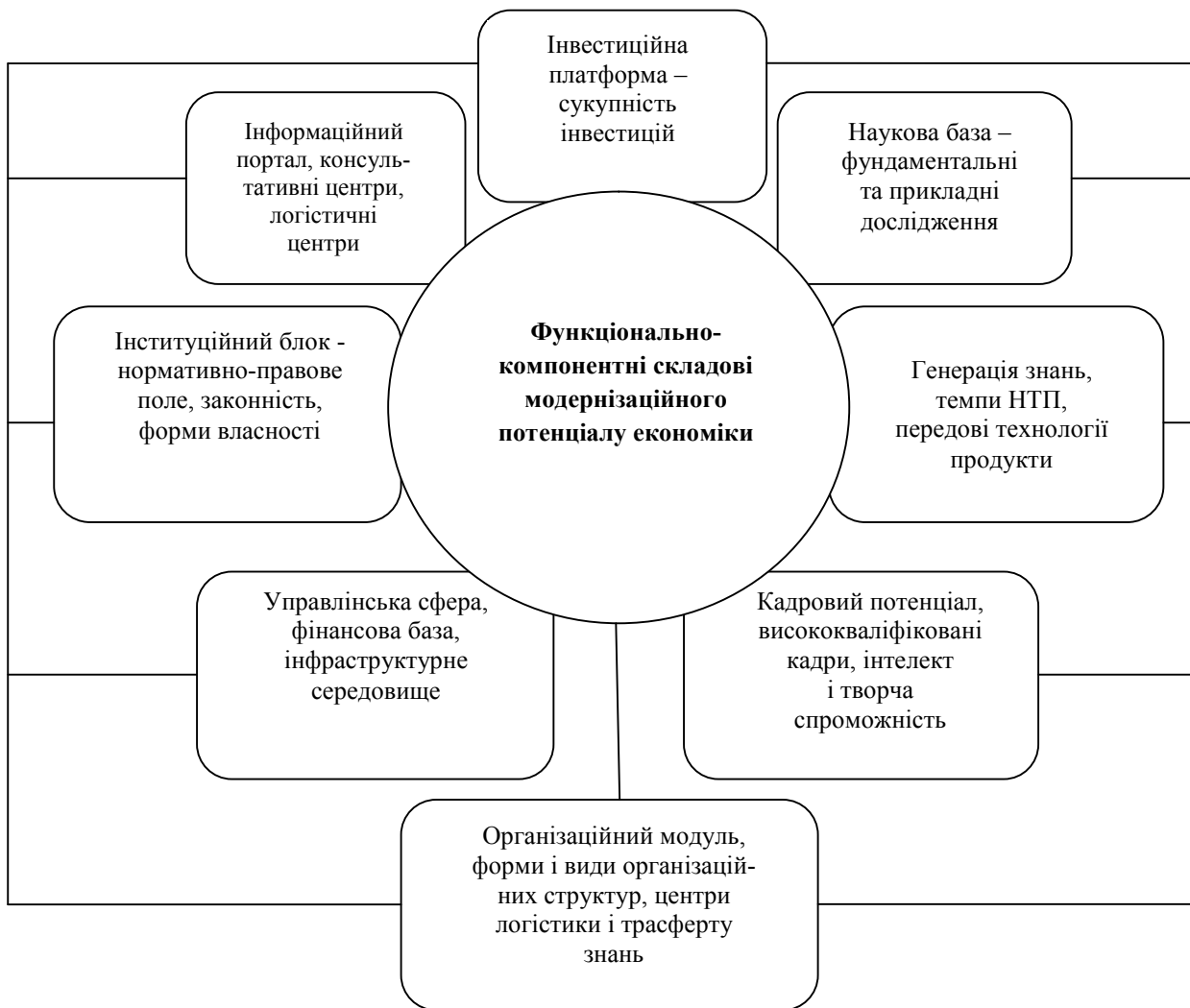

Рис. 1. Контур основних компонентів-функціоналів системної організації та функціонування модернізаційного потенціалу суспільного виробництва

Узагальнюючи функціональні площини модернізаційного потенціалу, можливо окреслити їх компонентні складові, які функціонують при оптимальному інституційному просторі, що являє собою систему існуючих економічних зв'язків, котрі забезпечують доцільність інвестиційних структур, ефективність залучених інвестиційних ресурсів в господарську діяльність та інвестиційно-фінансових потоків і пунктів їх управління. Отже, в цьому плані можна виокремити такі блоки:

(1) Природно-ресурсний блок: природно-ресурсна база; виробничо-господарські ресурси; матеріально-технічні ресурси; фінансово-економічні ресурси; кадрові ресурси;

(2) Науково-дослідницький блок: наукова база (фундаментальні та прикладні дослідження); темпи науково-технічного прогресу; інтелектуальні продукти; передові технології; патентно-ліцензійна діяльність; зв'язок між наукою і практикою;

(3) Інтелектуально-кадровий блок: генерація знань; творча спроможність; інтелектуальні продукти; продукування економіки знань; висококваліфіковані кадри; центри трансферту знань;

(4) Інституційний блок: нормативно-правове поле; законність; регіональна політика; промислова політика; національна інвестиційна система; державні і галузеві програми; модернізаційна стратегія;

(5) Інформаційно-консультативний блок: організаційні ресурси; управлінські ресурси; інформаційні ресурси; інфраструктурна сфера; логістичні і транспортні центри.

Отже, модернізаційний потенціал, який є основою формування нової інноваційної моделі розвитку української економіки, підвищення конкурентоспроможності та рівня життя населення, одночасно являє собою частину інвестиційного-інноваційного простору, що включає цільові функціонали декількох площин, як ключових факторів забезпечення трансформаційно-модернізаційного розвитку країни та її регіонів. Основою формування та розвитку модернізаційного потенціалу є «інвестиційний» та «інноваційні» потенціали, від реалізації яких залежить масштаб, структура та діяльність потенціалу модернізації.

Варто наголосити, що інноваційна, як і модернізаційна, діяльність є процесами однофункціонального призначення, спрямованими на оновлення основних сфер економічної діяльності, хоча вони й мають деякі відмінності в площині базових платформ. Якщо основою інноваційної діяльності є удосконалення виробничих процесів шляхом розробки і впровадження нової або значно удосконаленої продукції, поліпшення уже існуючих продуктів, що вироблялись раніше, а також науково-технічні розробки, які базуються на існуючих знаннях, то модернізаційна діяльність пов'язана, згідно вимог сучасності, з корінною перебудовою організації виробництва, а отже вироблена і створена за таких умов продукція носить не просто оновлений, а вже цілком новий характер, і одержана на базі знань економіки, основними напрямками якої є сфера інформаційних та комунікаційних технологій, біотехнології та нанотехнології, які виступають каталізаторами технологічного прогресу.

Модернізаційний поступ суспільного розвитку виражається та віддзеркалюється частково в процесах реформування, реорганізації, реструктуризації та реконструкції, які притаманні господарським системам. Ці процеси не є сталими, а динамічно активними із своєю специфікою і особливостями прояву і протікання, але кожен з них нерозривно пов'язаний з модернізаційною складовою, відображаючи певним чином її особливості і властивості.

Задля забезпечення ефективного розвитку та використання потенціалу модернізації, його становлення і функціонування має базуватись на закономірностях та принципах суспільного розвитку, причому як на системі принципів загальноекономічного, так і специфічного характеру. Принципи загальнонаукового плану це, насамперед, наступні: науковості, ефективності, системності, пріоритетності, збалансованості, пропорційності, субсидіарності, сталості, оптимальності, екологічності, соціальної орієнтації. Серед принципів модернізаційного потенціалу специфічного характеру варто виокремити: принципи модернізму, концептуальності, креативності, компетентності, акцептивності, осучаснення, конвергентності, алокаційності, належне врахування яких в практичній діяльності сприятиме зміцненню і нагромадженню та посиленню активності процесів модернізації національної економіки.

Трансформаційно-модернізаційна діяльність, як процес зміни кількісних параметрів певної системи, зміни функцій і змісту певних сфер і оптимізація умов цих перемін, а також як процес розвитку, удосконалення та нагромадження позитивних перетворень має широкий спектр впливу на суспільні процеси, загальна картина яких може бути представлена таким чином (рис. 2).

Модернізація, як процес осучаснення і оновлення, як цілісна система, на основі чого вдосконалюється дійсність, є дуже складним і неоднозначним явищем, що впливає і змінює основні напрями не лише економіки, а і суспільства в цілому. Варто відмітити, що Україна належить до країн, які декларують важливість інновацій і модернізації для вирішення важливих соціально-економічних проблем.

Водночас, структурно-технологічні зрушення, що відбулися в роки незалежності, значною мірою мали стихійний характер, а основні механізми зростання продовжують концентруватися в групі галузей, які базуються на використанні екстенсивних факторів виробництва. Такі галузі в своєму розвитку обмежуються відносно невисоким рівнем інноваційно-модернізаційної активності, що не сприяє підвищенню конкурентоспроможності економіки. В цілому, модернізаційна діяльність має спадну тенденцію розвитку. Впродовж 2015 р. кількість організацій, що здійснювали наукову і науково-технічну діяльність, становила 978 одиниць, що менше чим в попередні роки (2014 р. – 999, 2010 р. – 1303 од.).

Рис. 2. Напрями впливу модернізації на діяльність та процеси суспільного розвитку

Важливим показником модернізаційного потенціалу вважається чисельність кадрів, зайнятих у сфері досліджень і розробок. Як і у попередні роки, у 2015 р. продовжувалась тенденція скорочення загальної чисельності працівників організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи. Загальна кількість працівників таких організацій мала тенденцію до скорочення – якщо в 2015 р. вона складала 101,6 тис. чол., то в 2014 р. – 109,6, а в 2010 р. – 141,1 тис. чол.[8]. Щодо наукових ступенів працівників наукових та науково-технічних установ, то в 2015 році докторів наук було зайнято 4,1 тис. чол. (2014 р. – 4,2; 2010 – 4,5 тис. чол.), а кандидатів наук відповідно 13,9 тис. чол. (в 2014 р. – 14,3 тис. чол.), що не сприяло підвищенню рівня модернізаційної активності.

Щодо загального обсягу інноваційних витрат, то тенденція мала позитивний характер – зростання з 7696 млн. грн. в 2014 році до 13814 млн. грн. в 2015 році. Однак, кількість підприємств, що впроваджували нові технологічні процеси дещо скоротилась: з 1743 од. в 2014 р. до 1217 в 2015 р. Щодо фінансування науки та наукової діяльності, то видатки за всіма джерелами фінансування в процентах до ВВП в 2015 році склали 0,62 (в середньому по країнам ЄС – 2,03 %) і становили 12223,1 млн. грн. (в тому числі з державного бюджету 34,8 % загального обсягу інвестування), що дещо більше ніж в 2014 році (10320,3 млн. грн.). Обсяг реалізованої інноваційної продукції за цей період зменшився з 25,7 млн. грн. (у фактичних цінах) до 23,0 млн. грн., хоча в 2010 р. цей показник мав значення 39,7 млн. грн.(4;8) Стан речей у інноваційно-модернізаційній сфері свідчить про необхідність розробки і впровадження заходів форсування її розвитку, корінної перебудови її платформи.

Проведений аналіз існуючого потенціалу модернізації суспільного розвитку країни потребує його активізації і нарощування не лише загалом, а й в окремих регіонах з врахуванням їх специфіки і особливостей функціонування їх господарських систем, які мають диференційний характер. Дослідження показало, що регіони значно різняться за рівнем розвитку та використанням їх потенціалу модернізації. Так, розраховуючи індекси локалізації інноваційної продукції (I лок.) та індекс середньодушового виробництва даної продукції (I нас.) та обчислюючи інтегрований індекс інноваційності (I інов.) були виокремлені групи регіонів по рівню активності модернізаційних процесів (України –

1,00): (1) низького рівня (до 0,5); (2) помірного (0,51-1,5); (3) середнього (1,51-2,5); (4) достатнього (2,51-3,5). Згідно цього були запропоновані найбільш прийнятні сценарії подальшого розвитку регіонів в модернізаційному вимірі. Для першої групи регіонів (Вінницька, Житомирська, Івано-Франківська, Миколаївська, Одеська, Рівненська, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська, Чернівецька області) це – стратегія форсування і розвороту; для другої (Дніпропетровська, Луганська, Волинська, Київська, Закарпатська, Кіровоградська) – стратегія прискорення та активізації; для третьої (Полтавська, Харківська, Львівська) – стратегія оптимізації і росту; та для четвертої (Запорізька, Сумська, Донецька) – стратегія стабілізації і удосконалення. Реалізація таких варіантів по певним сценаріям надасть імпульс розширенню та підвищенню дієвості модернізаційних процесів, зміцненню модернізаційних потенціалів регіонів.

Перспективний розвиток та функціонування модернізаційного потенціалу, створення систем інноваційно-модернізаційного типу, які мають базуватися на сучасній схемі взаємозв'язків системи «наука-техніка-виробництво», цілком залежить від рівня розвитку, комплексності і сформованості його цільових складових компонентів функціонального плану. Визначальним чинником і обов'язковою компонентою модернізаційного потенціалу є генерація знань та інтелект в усіх його проявах, оптимальність процесуального механізму перетворення і переходу творчого пошуку в площину матеріальних цінностей. Результативність модернізаційних процесів, їх інтенсивність та ефективність напряму залежать від новаторської спроможності певних соціальних груп, елементами якої є: креативна налаштованість соціуму до масштабного запровадження нововведень; інтелектуальний рівень потенціалу; ступінь ресурсного забезпечення новаторства; зміцнення фінансової бази потенціалу і розширення джерел надходження коштів; оптимізація нормативно-правового поля; широка інформація щодо модернізаційних процесів та впровадження їх результатів в господарську практику; виокремлення виважених пріоритетів модернізаційної діяльності, створення модернізаційних систем.

Формування та функціонування систем модернізаційного характеру, як цілісних утворень, передбачає наявність ефективного ринку технологій, високу розвиненість інфраструктури, комерціалізацію наукових розробок та належний захист інтелектуальної власності, широке використання знання як найважливішого економічного ресурсу [9].

Наявні параметри інноваційно-модернізаційних процесів свідчить, що Україна відносно світового рівня має високий освітній і науковий потенціал, здатний продукувати різноманітні новації у вигляді ідей, наукових розробок, патентів, але водночас має слабкий механізм їх впровадження у сферу економічної діяльності та недостатній рівень інтегрованості у міжнародну науково-технічну систему із-за недосконалості інституційного середовища та через слабо розвинену інфраструктуру.

Варто наголосити, що перехід до інноваційно-модернізаційного типу розвитку країни відкриває не тільки великі перспективи, а й створює значні ризики для стабільності і збалансованості самого розвитку, підвищує ризики нестабільності. Звідси виходить необхідність забезпечення надійності всіх механізмів модернізаційного розвитку, посилення інституційної обумовленості цих процесів, налагодження взаємодії інноваторів, інститутів, держави і ринку у забезпеченні модернізаційного розвитку. Зростає роль і актуалізується доцільність обґрунтування концепції та розробки організаційно-економічного механізму формування модернізаційної стратегії держави на сучасному етапі з урахуванням можливостей реалізації потенціалу науки та з позицій формування умов для широкого застосування нововведень у різні сектори економіки та використання знаннєвого ресурсу для реалізації визначених соціально-економічних пріоритетів [4].

Щодо стратегічних напрямів розвитку модернізаційного потенціалу, враховуючи їх особливості і специфіку стосовно основних сфер економічної діяльності, узагальнено можна визначити такі перспективні шляхи: підвищення дієвості та активності інвестиційних та інноваційно-модернізаційних процесів у напрямі збільшення частки перспективних сфер діяльності; зростання частки модернізаційно активних підприємств, що виробляють прогресивно нову продукцію, в загальній їх кількості; зростання кількості підприємств, що впроваджують інновації; розширення оновлення виробничих потужностей з впровадженням нового устаткування і обладнання; розробку та впровадження нових комплексних прогресивних технологій, зокрема ресурсозберігаючого характеру, біо- і нанотехнологій; розширення асортименту виробництва нових видів продукції модернізаційного типу; зростання обсягів оновленої продукції; створення ефективної системи впровадження наукових розробок та винаходів в практичну діяльність; прискорений розвиток ринкової інфраструктури за рахунок створення стратегічних альянсів, кластерів, холдингів, бізнес-інкубаторів, центрів трансферу технологій,

фінансово-промислових груп, наукових парків, що сприятиме підвищенню дієвості та активізації ефективного використання потенціалу модернізації країни.

Висновки. Формування концепції та стратегії докорінної модернізації економіки та суспільства переросло в важливе завдання науковців і владних структур. Обґрунтування методологічних і науково-практичних проблем формування ефективної національної модернізаційної системи та її концептуальних основ зумовлено потребами суспільної практики, включаючи як наукові, так і практичні аспекти.

Актуалізація модернізаційної концепції розвитку з визначенням стратегічних напрямів модернізації цільового спрямування та її реалізація є головним системоутворюючим фактором розвитку країни та її регіонів з модернізаційним вектором діяльності. Серед стратегічних пріоритетів науково-технологічної модернізаційної діяльності слід виокремити:

- освоєння нових прогресивних технологій в галузях реального сектору економіки, зокрема енерго- і ресурсозберігаючих;
- освоєння виробництва нових матеріалів;
- створення індустрії наноматеріалів і нанопродуктів;
- розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, технологій більш чистого виробництва та охорони довкілля, як гаранта і міцного фундаменту формування високотехнологічного виробництва та успішного входження нашої країни в світовий простір науки і техніки.

Список використаної літератури

1. Статистичний щорічник України за 2005 рік. Державна служба статистики України. – К., 2016. – 575 с.
2. Послання президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє і зовнішнє становище України в 2002р.» – К., 2003. – 477 с.
3. Інноваційна стратегія українських реформ / Гальчинський А. С, Геєць В. М., Кінах А. К., Семиноженко В. П. – К. : Знання України, 2002. – 336 с.
4. Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферту технологій за 2015 рік : аналіт. доп. / МОН України, Укр. ін-т наук-техн. і екон. інформації. – К., 2016. – 199 с.
5. The Global Competitiveness Report 2014-2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015>
6. The Global Competitiveness Report 2015-2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf
7. Інноваційна Україна 2020 : нац. доп. / за заг. ред. В. М. Гейця та ін.; НАН України. – К., 2015. – 336 с.
8. Наукова та інноваційна діяльність України : стат. зб. – К. : Державна служба статистики, 2016. – 257 с.
9. Бутко М. П. Архітектоніка конкурентоспроможності регіонів України в контексті євроінтеграції / М. П. Бутко. – К. : АМУ, 2016. – 452 с.

References

1. Statystychnyy shchorichnyk Ukrayiny za 2005 rik (2016) Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny. Kyiv, 575 s.
2. Poslannya prezidenta Ukrayiny do Verkhovnoyi Rady Ukrayiny «Pro vnutrishnye i zovnishnye stanovishche Ukrayiny v 2002r.» (2003). Kyiv, 477 s.
3. Hal'chyns'kyu, A. S, Heyets', V. M., Kinakh, A. K., Semynozhenko, V. P. (2002) Innovatsiyana stratehiya ukrayins'kykh reform. Kyiv: Znannya Ukrayiny, 336 s.
4. Stan rozvytku nauky i tekhniki, rezul'taty naukovoyi, nauково-tekhnichnoyi, innovatsiyanoi diyal'nosti, transfertu tekhnolohiy za 2015 rik: analit. dop. (2016) MON Ukrayiny, Ukr. in-t nauk.tekhn. i ekon. informatsiyi. Kyiv, 199 s.
5. The Global Competitiveness Report 2014-2015 [Elektronnyy resurs]. Rezhym dostupu: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015>
6. The Global Competitiveness Report 2015-2016 [Elektronnyy resurs]. Rezhym dostupu: http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf
7. Innovatsiyana Ukrayina 2020: nats. dop. Za zah. red. V.M. Heytsya ta in.; NAN Ukrayiny. Kyiv, 336 s.
8. Naukova ta innovatsiyana diyal'nist' Ukrayiny: stat. zb. (2016) Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky, 257 s.
9. Butko, M. P. Arkhitektonika konkurentospromozhnosti rehioniv Ukrayiny v konteksti yevrointehratsiyi (2016). Kyiv: AMU, 452 s.

T. Peпа, L. Chernyuk

MODERNIZATION POTENTIAL AS THE BASIS FOR EFFECTIVE SOCIAL-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE COUNTRY IN THE CONTEXT OF REPRODUCTIVE PROCESSES

The article explores the processes of social development modernization, details the substance, role and importance of investment-modernization activities and determines the structure, context and specific features of modernization potential of the country and its regions. Organizational-economic spectrum of modernization potential and its major target functions, principles of its formation and operation are explained. Based on the analysis of transformation and modernization progress the level of modernization intensity of the country's regions on territorial basis is determined and key regional groups have been identified along with the substantiation of varied scenarios for their prospective developmental trends.

Based on the analysis of metric indicators which describe the specificity of modernization processes as well as the analysis of current situation in this sphere the ways of further strengthening, build-up and efficient application of modernization potential of our economy in the context of strategic development are determined.

Keywords: *modernization potential, target functions, transformation and modernization processes, scientific-technical activities, innovation, knowledge generation, concept, strategy, efficiency, prospects.*